

GASILEC

Glasiło Gasilske zajednice dravske banovine

Letnik
XL

V Ljubljani, dne 20. aprila 1936

Štev.
4

Izhaja vsak mesec. Posamezna številka 2·50 Din, za inozemstvo 3 Din
V »Zajednici« združene gasilske čete dobijo po en izvod »Gasilca« brezplačno

Vsebina:

	Stran
Vesti starešinstva gasilske zveze kraljevine Jugoslavije	37
Vestj iz starešinstva gasilske zajednice za Dravsko banovino	38
Predpis o nabavi gasilskega orodja	39
Gasilska taktika	41
Gasilstvo in požarno policijski red	44
Nevarnosti električnega toka	46
Brizgač	48
Dopisi	

Založil odbor »Gasilske zajednice za Dravsko banovino«. Odgovorni urednik Jože Turk
Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani (predstavnik Franc Štrukelj)

Napredek države, dežele in posameznika je mogoč le s pomočjo novih posojil naših domačih denarnih zavodov, ki zbirajo brezposeln denar in ga stavijo na razpolago delavnemu, pridobitnemu gospodarstvu, omogočujejo s tem gospodarsko delovanje sploh in pobijajo brezposelnost. — Vlagajte v največji naš denarni zavod

Mestno hranilnico ljubljansko,

ki obrestuje nove vloge, vložene po 1. januarju 1933
po 4—5% in jih izplačuje neomejeno na zahtevo.

Gasilske čete, pozor!

Nabavite si najcenejše opasače za moštvo in starešine pri direktnem producentu. Vzorec ustreza vsem predpisom in je odobren od Vatrogasnega saveza Kraljevine Jugoslavije v Beogradu pod br. 1114 s dne 7. maja 1935 ter registriran pod br. 29 v Savezni pisarni. — Ob večjem odjemu popust!

»Indus« TOVARNA USNJA IN USNJENIH IZDELKOV
družba z o. z. **Ljubljana, Sv. Petra c. 72**

Gasilske čete, pozor!

Nov izum!

Preden si nabavite obveze za cevi, Vas vljudno vabimo, da naročite 1 komad za poizkušnjo. — Cena: 10 cm dolga obveza Din 18,—, 20 cm dolga Din 24,—
Pri večjem odjemu primeren popust!

Kregar & Fajdiga

tehnične in elektrotehnične potrebščine

K a m n i k

UČITELJSKA TISKARNA reg. zadr. z o. zav.
LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA 6

tiska vse za Vas, i. s.: društveno glasilo, tiskovine, pisemski papir, vabila, posetnice, letake, lepake, cenike, kataloge in še mnogo drugega

KNJIGARNA

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA 6
MARIBOR, PALAČA BAN. HRANILNICE

ima bogato zalogo leposlovnih in strokovnih knjig za Vaše knjižnice in za Vašo osebno uporabo. Poleg slovenskih knjig ima tudi zalogo drugih slovanskih, francoskih, angleških in nemških knjig. — Revije, časopisi, znanstveni listi. — Velika zaloga slik.

Pišite po kataloge in cenike!

Vesti starešinstva gasilske zveze kraljevine Jugoslavije

Iz XXXV. seje starešinstva »Vatrogasnega Saveza Jugoslavije«, ki je bila dne 25. in 26. marca t. l. v Beogradu.

Sprejme se predlog, da se Savez obrne k zajednicam glede doprinosov od požarnih zavarovanj, ki so jih imeli pred zakonom gasilski fondi in da od njih zahteva potrebne podatke. Ko dospejo ti podatki, se sestavi načrt »Uredbe o vršenju kontrole nad vplačili zavarovalnih družb« in se dostavi ministru za telesno vzgojo naroda.

Sprejme se tudi potem, ko se prebere, »Predpis o podeljevanju pohvalnega priznanja in odlikovanj«, način izdelave odlikovanj.

Pravila gasilske službe — izpremembe in dopolnila: Naroča se gasilski zajednici v Ljubljani, da pred prihodnjo sejo Savezne uprave pošlje predlog za revizijo sklepa o napisu na zastavah.

Unifikacija tlačilnih cevi in spojki: Sprejme se predlog, da se referat vrh. inspektorja v prepisu dostavi vsem zajednicam, da obveste o njem vse podrejene ustanove.

Predpis zaključka inspekcije: Starešinstvo sprejema referat s tem, da se izvrše gotove izpremembe, ki se predložijo Savezni upravi.

Pogoji za tehničnega uradnika: Osvajajo se pogoji za natečaj tehničnega uradnika »Vatrogasnega Saveza.«

Študijsko potovanje gasilskih inspektorjev v inozemstvo: Sprejme se načrt za poučno potovanje in se pošlje razpis vsem zajednicam.

Savezno starešinstvo dovoljuje uporabo legitimacij, ki jih je predložila knjigarna Sekler iz Osijeka.

Sprejme se uredba o dopolnilu potnih stroškov funkcionarjem in uslužbencem župe Beograd—Zemun—Pančevo.

Glede akta neke banske uprave, ki predlaga, da se organom banske uprave podeli iz fonda honorar za delo pri fondu in za kontrolo glede vplačil zavarovalnic, se sklene, da se to vprašanje reši šele tedaj, ko bo izdana uredba o načinu kontrole nad vplačili zavarovalnic v gasilske fonde.

Pri razgovoru o predlogih gasilskih zajednic se sklene, da se predlog, po katerem predlagajo, da se 4.5% doprinos deli le četam in da pripada vzdrževanje žup občinam, zajednic banovinam, a Saveza Ministrstvu za telesno vzgojo naroda, pošlje v premislek vsem zajednicam.

Od vseh zajednic se zahtevajo podatki o zneskih, ki so jih občine predvidele za gasilstvo in podatki, koliko je od predvidenih vsot v resnici plačano gasilstvu. Enako naj vse čete navedejo, če jim občine kaj dolgujejo od subvencij iz preteklih let.

Vprašanje, kdo mora nositi stroške gašenja, bo reguliral zakon o požarni policiji, kakor tudi vprašanje gasilske straže v kinih, gledališčih in javnih dvoranah.

Glede predlogov o oproščenju kuluka izvršujočih članov in nočne straže, se bo vprašalo za mnenje zajednic.

Sklene se, da se pošlje prošnja ministru vojske in mornarice, v kateri se bo prosilo za ugodnosti gasilcem pri odslužitvi kadrskega roka.

Ministru financ se pošlje nova prošnja glede osvoboditve plačevanja trošarine na bencin, ki se rabi v gasilske svrhe.

Pošlje se prošnja glede brezplačnega zdravljenja gasilcev v kopališčih in brezplačnega zdravljenja v državnih in banovinskih bolnicah.

Vsi člani starešinstva so si edini v tem, da naj zveza izvede edinstveno zavarovanje vseh gasilcev in to v lastni režiji.

Za kongres in proslavo v Zagrebu se bodo izdelali službeni pozivi potem, ko bo rešena prošnja za popuste.

Vesti starešinstva gasilske zajednice za Dravsko banovino

Zahvala z najvišjega mesta.

Pisarna Njegovega Veličanstva kralja je dostavila Gasilski zvezi kraljevine Jugoslavije spisek vseh onih gasilskih ustanov, ki so povodom rojstnega dne Njegovega Visočanstva kraljeviča Tomislava, našega vzvišenega pokrovitelja, izrazile svojo globoko vdanost in zvestobo na Najvišje mesto, s prošnjo, da se vsem župam in četam izjavi po Najvišjem nalogu zahvala na pažnji in za rodoljubne izraze vdanosti.

Iz zajednične skupščine.

Dne 28. in 29. marca t. l. so zborovali vsi odseki, starešinstvo, osrednji odbor in skupščina je imela svoj redni občni zbor. Tej skupščini so prisostvovali poleg celokupnega starešinstva in obeh odborov vsi odposlanci gasilskih žup. Gasilsko zvezo K. J. je zastopal njen II. podstarešina, gospod France Snoj iz Gornje Radgone.

Po vseh izvršenih formalnostih in vdanostnih izjavah na Najvišje mesto je skupščina sprejela poročila uprave, tehničnega referenta in nadzornega odbora z odobravanjem in zahvalo na znanje.

Iz podpornega sklada za onemogle gasilce, ki nima razen letnih obresti nobenih dotočnih virov več, se v minulem letu niso delile podpore.

Proračun za leto 1936. je bil v razpravi objasnjen, od točke do točke obravnavan ter soglasno sprejet v skupnem iznosu Din 639.264 — potreščin in s prav tolikim kritjem.

Članarine zajednica ne bo zbirala v tem letu, pač pa gasilske župe v do-sedanji višini po Din 2— od rednega članstva.

Doslej brezplačno četam dostavljeni list »Gasilec« bodo prejemale čete od 1. aprila t. l. dalje proti naročnini obvezno po 2 iztisa mesečno.

Delegacija je sprejela nastopne predloge posameznih odsekov in žup, in sicer:

1. o izdajanju predpisa o nabavi gas. orodja;
2. o izpremambi, odnosno noveliranju § 1., odst. 2. zakona o jamstvu za odškodnine poškodb, nastalih v prometu z motornimi vozili z dne 9. avgusta 1908, drž. zak. št. 162, ki se naj glasi: »Jamstva kot vozači so oproščene vojaške in gasilske osebe, če so vozile motorna vozila v izvrševanju svoje službe«;
3. odloži se naj izdaje II. dela vežbovnika ter izpopolni tako, da bo odgovarjal vsem modernim zahtevam sedanjega časa;

4. o izdajanju posebnega pravilnika o delovanju kulturno - prosvetnega odseka;

5. o izdajanju predpisa organizacije in delovanja samaritanskih odsekov v prostovoljnih gasilskih četah;

6. izterjal bo odsek »Samopomoči« vse zaostanke od dolgujočih čet ter prilagodil višino vsakokratne posmrtnine številu članstva in vplačanih četrtletnih prispevkov;

7. skupščinarji se bodo vedno sestajali pred občnim zborom na posvet z zajedničnimi odbori ter obravnavali vsa pereča vprašanja in jih pripravljali za skupščino.

Od vloženih samostalnih predlogov si je skupščina osvojila sledeče:

1. doseči je oprostitev vseh prireditvenih taks gasilskih čet z opetovano prošnjo;

2. izposlovati je obnovo podpornega sklada za onemogle gasilce;

3. opustiti je vsako prekomerno preoblaganje gasilskih edinic z upravnimi deli ter zahtevati od njih statistične podatke le vsako tretje leto;

4. izposlovati je zopet odlikovanje zaslužnega gasilstva;

5. tombole naj se dovoljujejo brez omejitve na zaprte prostore in okrnitve števila tablic in zaprosenih cen;

6. proučiti je do prihodnje skupščine nezgodno zavarovanje za gasilstvo;

7. v obširnih župah je doseči ustanovitev okrožij za okoliše po najmanj 15 čet;

8. opustitev komisijskih ogledov motornih vozil;

9. ureditev vprege za prevoz orodja na požarišče je razširiti na vso banovino s samoupravnim požarnim redom bivše »Ljubljanske oblasti«;

10. odtegnitev članarine od letnih rednih podpor;

11. vse tiskovine naj zveza dostavlja v slovenščini;

12. oprostitev gasilstva od plačevanja kuluka;

13. doseči je višji odstotek deleža prispevka župam iz gasilskega sklada.

Končno je sklenila skupščina vložiti pritožbo zoper zvezni sklep o samo srbohrvatskih napisih na četnih zastavah, odgodila volitev delegatov v zvezno upravo na prihodnje leto in določila pokrajinski zajednični zlet v letu 1937. v Kamnik na 55 letni jubilej četnega obstoja.

Zborovanj in skupščin se udeležujejo odslej vsi predstavniki v civilni obleki.

Predpis o nabavi gasilskega orodja

Uvod.

Z ozirom na dejstvo, da si nekatere gasilske čete nabavljajo orodje in zlasti motorne brizgalne ter avtomobile, ki ne odgovarjajo njihovim terenskim prilikam in v znisu enotnejše opreme gasilskih čet, predpisuje Gasilska zajednica Dravske banovine na podlagi § 46. točke 3. zakona o organizaciji gasilstva in čl. 15. točke 2. Pravil gasilske službe nastopen predpis:

Novo orodje.

Čl. 1.

Vsaka četa, ki si hoče nabaviti novo orodje, kot brizgalne (ročne in motorne), avtomobil, lestve (preko 6 m dolžine), cevi (preko 100 m), reševalne

naprave, maske, dihalne aparate in pasove za plezalce, mora predhodno vložiti preko svoje pristojne župe zajednici prijavo, iz katere mora biti razvidno:

1. količina materiala, ki ga hoče nabaviti;
2. cena materiala, ki ga hoče nabaviti;
3. tipa, velikost orodja (po možnosti slika ali skica) in
4. tvrdka, od katere hoče material nabaviti.

Čl. 2.

Župa mora prijavo takoj vročiti zajednici z event. pripombami. Zajednica poda potem svoje strokovno mnenje in po potrebi tudi izvrši preizkušnjo nabavljenega predmeta ter odobri nabavo.

Čl. 3.

Vsaka četa, ki kupuje orodje, mora v pogodbi, ki bi jo eventualno delala s tvrdko, izrecno navesti, da je kupna pogodba pravomočna šele tedaj, ko odobri nabavo zajednica.

Preizkuševalna komisija.

Čl. 4.

V čl. 2. tega predpisa navedene preizkušnje vrši posebna komisija po posebnih v ta namen določenih predpisih. Komisijo sestavljajo: a) inspektor zajednice, b) župni starešina, odnosno njegov namestnik, in c) tehnični strokovnjak (strojni inženjer), ki pa ne sme biti v nobeni posredni ali pa neposredni zvezi s kako tvrdko, ki prodaja ali izdeluje predmete, katere komisija preizkuša.

Po izvršenem delu sestavi in podpiše komisija zapisnik v treh izvodih, od katerih enega dobi četa, ki kupuje, drugega tvrdka, ki prodaja, in tretjega zajednica.

Stroške komisije plača tvrdka, ki dobavi predmet, katerega se preizkuša. Komisija je sklepčna, če sta navzoča vsaj oba pod a) in c) navedena člana.

Čl. 5.

Zajednica dovoli ali pa odkloni na podlagi strokovnega mnenja inspektorja, odnosno preizkuševalne komisije četi dobavo v prijavi navedenega predmeta.

Staro orodje.

Čl. 6.

Za čete, ki si hočejo nabaviti staro, že rabljeno orodje, zlasti avtomobile in brizgalne, veljajo enako določbe čl. 1. do 5. tega predpisa.

Čl. 7.

V primerih nakupa rabljenih avtomobilov ali samo eksplozijskih motorjev po gasilskih četah mora v čl. 4. tega predpisa navedena komisija motor, odnosno avtomobil na vsak način pregledati. Če hoče četa dobaviti k motorju črpalko, mora izraziti komisija svoje mnenje in ugotoviti, če je motor za brizgalno uporaben in bi li bila sklopitev rentabilna. Komisija mora tudi predpisati tehnične podatke za takšno brizgalno kot: število obratov, stopenj, konjskih sil itd.

Zajednica bo dovoljevala nakup motorjev in izdelavo brizgaln k tem motorjem le na podlagi komisijskega sklepa v primerih, kjer se to res izplača napraviti.

Čl. 8.

Zajednica ne bo dovoljevala nabave težkih strojev (brizgaln), avtomobilov in drugih predmetov četam, katerih okoliš je v goratem svetu ali v krajih s slabimi cestami. Izvzeti so primeri, kjer ima četa že dovoljno število lahkih brizgaln (berglovk in malih agregatov).

Prodaja ročnih brizgaln.

Čl. 9.

Gasilska četa, ki hoče prodati svojo ročno brizgalno, mora predhodno dobiti za to od svoje pristojne župe dovoljenje. Župa sme izdati četi dovoljenje za prodajo ročne brizgalne le v primeru, da ostaneta po odprodaji zaprošene brizgalne, četi še dve motorni ali pa ena motorna in ena ročna brizgalna.

Odprodajo brizgaln javi župa zajednici dvakrat letno z ostalimi izpremembami stanja orodja, kot je to predpisano v čl. 14. odst. 4. Predpisa o pisarniškem in blagajniškem poslovanju.

Čl. 10.

Odprodajo motornih brizgaln dovoljujejo gasilske župe, kot je to predpisano v čl. 9. tega predpisa za ročne brizgalne. Ako bi župa iz nezadostnih razlogov ne dovolila odprodaje, odloča na pritožbo čete končno veljavno zajednično starešinstvo.

Čl. 11.

Ta predpis ukinja poslovanje vseh župnih komisij, ki so do sedaj pregledovale novonabavljeno orodje, da se na ta način zmanjšajo stroški in prepreči nepotrební dvakratni pregled.

Čl. 12.

Ta predpis je bil sprejet na seji osrednjega odbora Gasilske zajednice Dravske banovine dne 28. marca 1936 ter stopi v veljavo z dnem razglasitve v »Gasilcu«. Vse čete na področju Gasilske zajednice Dravske banovine, ki imajo ali pa si žele nabaviti novo orodje, so dolžne od dneva razglasitve točno postopati po prednjem predpisu.

Alfons Kessler:

Gasilska taktika

(Konec.)

Treba je odrezati jermené in zapreti odprtine, da se prepreči širjenje požara. Železne opore, nosilci itd. nudijo odpor proti požaru z visoko temperaturo zelo kratek čas. Raztezajo se in izgube v kratkem času svojo nosilnost in obliko ter povzročajo zrušenje stropov in sten. Zato so za gasilce mnogo nevarnejši, kakor leseni. Tu je važno, da se skuša preprečiti pregretje takih nosilcev in opor.

i) Požari v skednjih, šupah itd. kakor tudi poedinih snopov sena in slame se dajo pogasiti ali v prvem trenutku ali ako se je požar že razširil, z veliko količino vode. Samo na ta način pogasimo požar, ki se je zaril globoko v notranjost sena ali slame. Ako se vsled pomanjkanja vode ali delovne moči ta ne more pogasiti, je treba posvetiti pažnjo na bližnje zgradbe, a brizgati vodo v plamen je popolnoma brezkoristno, ker se sproti izpari. Pri tem moramo pa kup razgrebsti in sproti polivati.

k) Pri požarih v hlevih je treba najpreje vse podvzeti, da se odstrani živino, po mogočnosti izvesti istodobno napad na požar, ker je manjša nevarnost za živino, ako se istodobno izvrši napad na požar.

l) Požari v skladiščih drv povzročijo veliko toploto, ki ustvarja zapreke pravilnemu gašenju požara. Vsled tega se pri gašenju skladišč za drva uporablja čim višji pritisk, da vodni curek z večjo hitrostjo preide zapreke. Gasilci se morajo s kakršnimkoli sredstvom zavarovati proti vročini.

m) Požari v gledališčih se dogajajo večinoma na odru. Lahkovnetljive stvari, katere služijo za kulise, širijo z veliko hitrostjo požar. Take stvari morajo biti nevetljive, t. j. impregnirane. Pokazalo se je, da taka impregnacija ne drži dolgo in se jo mora večkrat obnoviti. Posebno pažnjo morajo gasilci posvetiti podeželskim t. j. diletantskim gledališčem, da preprečijo nevarnost proti požaru.

Kadar nastane požar v gledališču ali na katerem drugem mestu, kjer se zbirajo ljudje, je prva dolžnost gasilne čete, da skuša preprečiti paniko. Gasilna straža na takih mestih mora biti osobito pazljiva in oprezna v postopku z izpraznjenjem takih prostorov, kajti samo ena neoprezna beseda ali vpitje lahko dovede do največje nesreče. Pri reševanju ogroženih ljudi iz takih prostorov je treba vedno preprečiti veliko gnečo pri izhodih.

n) Gozdni požar pa lahko nastane iz povsem nenameranih vzrokov. Izletniki n. pr. iščejo zavetja pred poletno vročino v hladu gozda. Prirejajo piknike, peko janjca na ražnju. Ko se vesela družba razide, marsikdaj ne pogase žerjavice in prvi veter razpali požar. Ta ali oni odvrže neugaslo vžigalico ali cigareto v suho listje in spet je uničen lep del gozda. Zelo nespametno je puščanje steklenic ali črepinj na gozdnih tleh. Sonce pripeka vanje in pogosto se na vztrajnem žarišču vname trava. Oglarji in delavci pri apnenicah morajo biti previdni in uvaževati ob delu ugodno vreme.

Na požare, ki jih povzročijo iskre iz lokomotiv, posebno na industrijskih železnicah s slabšim kurivom, strogo pazi železniško osebje.

Gozdni požari so lahko:

Podzemni, ki so pa redkejši, v krajih s premogovo ali šotno tvorbo. Najčešči so prizemni požari, kjer se vname neposredna površina, ruševje, suha trava, listje itd. Zelo naglo se širi in je prav nevaren. Površni je požar, če preide ogenj na grmovje in veje, drevesni pa, zelo redek, da gore izsušena, preperela debela ko bakle. Zdravo, sočno drevo je polno sokov ter se težje vname, lažje pa smolnati iglavci, posebno bori.

Najsigurnejša obramba pred požari gozda je previdnost človeka samega ter v večjih gozdovih čuvaji. Nagla prisotnost gasilcev je najboljša obramba, gašenje z vodo pa je le redkokje mogoče. Najbolje je oborožiti se s krampi, sekirami, lopatami, motikami itd.

Podzemne požare ukrotimo najlažje, ako ves okoliš napojimo z vodo. Pogorišče zaokrožimo s prekopi, kamor nasujemo sveže zemlje, preko katere se ogenj ne more širiti. Prizemne požare zadušimo z udarci na rušo, da preprečimo pristop zraka. Treba pa je paziti, da z zamahi ne usmerimo ognja

drugam. Ako ni vetrovno in se ogenj še ni posebno razvil, je najbolje gasiti s čelne strani. Ob gostem dimu, večjem ognju in vročini gasimo od strani tako, da krčimo požar v obliki klina. Gasi se tudi z zasipavanjem zemlje na čelni strani, kjer so tla rahla. S tem udušimo ogenj, pas izkopane zemlje pa prepreči nadaljnji razmah ognja.

Velike nadzemne požare pa je treba takoj izolirati. V oddaljenosti, kamor veter ognja še ne donaša, je treba brez štednje posekati in izčistiti 20 do 30 m širok pas. Gozdne jase, pota in grape so zato najprimernejše. Zemljo je treba razrahljati, debla odstraniti. Pogosto zažgo protiogenj glavnemu požaru. Ko izgori vse, kar je vnetljivega, nima veliki požar v tem pasu kaj požgati in se mora ustaviti.

o) Požar v skladiščih bencina in olja. Vsled vedno večjega napredovanja avtomobilizma se razširjajo skladišča olj in bencina, katera ustvarjajo veliko nevarnost požarov.

Ako nastane požar v takih skladiščih, ga lahko pogasimo z aparati s peno, Stankö-aparati itd. z ogljikovim dvokisikom, raznimi preparati za gašenje s peskom ali z zemljo.

p) Pri požarih elektr. obratov velja temeljno pravilo: nič podzveti brez strokovnjaka. Na temelju preiskav poklicne gasilske čete v Stuttgartu za požare in nesreče elektr. vodov visoke napetosti so veljavna sledeča pravila:

1. Vse naprave visoke in nizke napetosti se morajo smatrati za nevarne.

2. Požari v obratih z visoko napetostjo se lahko pogasijo samo s specialnimi ročnimi aparati (Tetra, Total, Hedag itd.). Oddaljenost pri vseh delih, ki vodijo tok, mora biti najmanj $\frac{3}{4}$ m. Polivanje z vodo iz veder ali z ročno brizgalko je smrtnonevarno.

3. Pri velikih požarih je potrebno vse vode izklopiti ali jih dati prerezati.

4. Osebe, ki so prišle v stik z električnimi napravami, naj odstrani le strokovnjak. Začeti takoj z umetnim dihanjem in masažo srca. Ponesrečencu ne smemo vlivati nobenih tekočin v usta.

5. Odklop toka smejo izvršiti samo strokovnjaki (nameščenci podjetja).

6. Dotikanje katerihkoli delov lestve z vodom toka je nevarno.

Splošno.

Mnogokrat napravi voda večjo škodo nego požar. Dolžnost poveljnika je, da skuša to preprečiti. Zato je namestiti le toliko curkov, kolikor je nujno potrebno.

Ruševine in razžagane dele je treba vedno odstraniti in pod njimi pogasiti skrita goreča mesta.

Čiščenja je treba previdno izvesti, ker se lahko dogodi, da se kak nagoreli del zruši ter poškoduje gasilca. Prostore s pregorelimi podi je treba zapreti. Nepotrebne naprave in gasilske pripomočke je treba pospraviti že med naknadnim gašenjem. Nezaposlene gasilce naj se pošlje domov. Pred odhodom s požarišča je pregledati vse naprave, ako so v redu. Po prihodu v gasilni dom je takoj očistiti in pripraviti vse naprave za nadaljnje delo.

Poveljnik požarišča se mora pred odhodom prepričati, ako je vse dobro pogašeno.

Pri požaru sena skušamo vsaj kolikor moremo odstraniti še dobro seno od nagorjenega sena.

Za čas gašenja v hudi zimi, kakor tudi v vročini, moramo gasilce, ki so na izpostavljenih mestih, večkrat izmenjati.

Gasilstvo in požarno policijski red

Kaj požarov bi se preprečilo, če bi občine izvajale bolj strogo požarni policijski red! Ako bi se strogo izvajal požarno policijski red, ako bi župani zahtevali, da potuje po občini vsako leto komisija, ki bi pregledala, če so dimniki v redu in dobrem stanju, da ni kakšnih gorljivih predmetov v bližini dimnikov, so li dimniki ometani z malto in podobne zahteve, ki jih predpisuje požarno policijski red, bi se pač marsikakšen požar preprečil. Zakon zahteva, da mora posebna komisija vsako leto pregledati vse dimnike v občini in nedostatke javiti županu, ki potem ukrene vse potrebno, da se nedostatki popravijo, nadomestijo in eventualno odstranijo (glej splošna določila v požarnem redu § 42., člen 326., fin. zak. 1928/29 in člen 2., točka 7. zakona o oblastni in sreski samoupravi!). Požarna policija spada v področje občine. Izvrševalec te požarne policije je župan; zato odreja župan vsakoletno požarno komisijo in drugo. Po členu 7. so člani požarne komisije:

a) župan ali požarni komisar, kjer je postavljen; ali pa eden odposlanec občinskega odbora (občinski odbornik);

b) dimnikar, ki ima ometalne koncesije za dotični okoliš, ali pa izvedenec stavbne stroke;

c) zastopnik gasilstva, ako je gasilstvo v občini.

Požarna komisija sklepa z večino glasov. Stroške komisije plača občina.

Člen 8. pravi: O požarno komisijskem ogledu se mora sestaviti zapisnik, ki se shrani v občinskem uradu. Prepis zapisnika se pa predloži županu in ob novem letu pristojnemu sreskemu načelniku.

Člen 10. pravi: Nedostatke, ki jih opazi požarna komisija, odpravlja župan s potrebnimi naročili ter poroča o izdanih odločbah in odzivu na prvi redni občinski seji. Osebe, ki bi pa ne izvedle naročila v določenem roku, se kaznujejo po čl. 56. ter se uredbe in naročila izvedejo na račun prizadete stranke.

Člen 11. pravi: V krajih, kjer deluje gasilstvo, se sme poveljnik gasilcev udeleževati sej občinskega odbora, če se na njih razpravlja o zadevah požarne policije. Ima pa samo posvetovalen glas. Ako poveljnik gasilcev ni bil pozvan k seji, ga župan ali požarni komisar obvesti o vseh sklepih, ki se tičejo zgoraj omenjenega predmeta.

Važen je tudi člen 13., ki pravi: Občinski odbor skrbi tudi, da je v vseh krajih občine vedno dovolj vode za gašenje. Kjer ni naravnih ali lahko dostopnih tokov, se mora zgraditi vsaj eden ali pa dva vodnjaka, odnosno, če to ni mogoče, primerno število kapnic, tolmunov in rezervoarjev, ki se pa morajo osnažiti vsaj enkrat na leto.

Člen 17. pravi: Izžiganje dimnikov se mora prijaviti županu, sosedom in načelniku gasilnega društva (seveda tudi drugo požiganje slame, kresov itd.).

Člen 20. pravi: Na občini mora biti vsakemu na ogled gasilski red in predpisi, ki jih sklene občinski odbor v preprečitev požarov v občini in posameznih krajih. Gasilski red in predpisi se morajo vsaj enkrat v letu javno razglasiti.

Dalje pravi člen 22.: Vsaka strnjena naselbina s petdesetimi ali več hišnimi številkami, si mora nabaviti krajevnim zahtevam odgovarjajočo briz-

galno s primerno dolžino cevi, dalje lestve, svetiljke, bakle in drugo gasilsko orodje. Stroške gasilnega orodja nosi po čl. 22. občina, v kolikor ni določeno, da si morajo posamezni hišni posestniki sami nabaviti gasilsko orodje (tu bi se naj spomnile občine na velike potrebe gasilnih društev, ki vsaj delno razbremenjujejo prebivalstvo zahtev zakona in naj postavijo v svoje proračune večje postavke za gasilna društva). V krajih z več kakor petdesetimi hišnimi številkami mora župan po čl. 28. vsaj enkrat na leto pozvati ljudi, da ustanove gasilno društvo, če v dotičnem kraju še ni ustanovljeno. Gasilno društvo se lahko seveda tudi ustanovi za več sosednjih občin skupaj.

Člen 29. pravi: Razmerje med občino in gasilnim društvom je določeno v pravilnikih in posebnih pogodbenih določilih. Pravilniki se morajo pri vseh vrstah gasilstva predložiti na vpogled in odobritev občinskemu odboru, kolikor seveda zadevajo interese občine. Ako prejema gasilno društvo občinsko ali kakšno drugo javno podporo, predlaga gasilno društvo proračun in računski zaključek na vpogled in odobritev občinskemu odboru. Na poziv župana mu poroča v službenih zadevah in mu je v vseh požarno policijskih zadevah podrejeno (ako občina društvo podpira!). Vse drugo je jasno razvidno iz pravil gasilske zveze. Po čl. 33. mora občina tam, kjer je ustanovljeno gasilno društvo osnovati poseben gasilski fond, iz katerega se podpirajo v gasilski službi ponesrečeni in onemogli gasilci in njihovi ostali siromašni rodbinski člani. V ta sklad se stekajo prostovoljni prispevki, darovi, volila, denarne kazni po tej uredbi in eventualni donosi občine same. Oblastni odbor more osebe, ki so se posebno odlikovale v gasilski službi ali pa imajo posebne zasluge za gasilstvo, odlikovati s posebnimi znaki ter jim pri tem tudi nakloniti posebno nagrado v denarju iz gasilskega sklada. Pravilnik o tem izda oblastni odbor.

VI. del: Sklicne priprave, člen 36. pravi: Kdor opazi požar, je dolžan to naznaniti županu ali požarnemu komisarju ali pa najbližjemu odborniku, odnosno gasilcu. Vsak je dolžan podpirati gasilske čete brez izjeme. Vsaka občina in vsaka gasilska edinica je po členu 39. dolžna po svojih močeh in brezplačno pomagati pri požaru v sosednjih občinah; zahtevati more le povrnitev stroškov za vprego in to le v primeru, če je dotična edinica resnično sodelovala pri reševanju. Vsaka občina ali gasilstvo nosi samo stroške za morebitne poškodbe na lastnem gasilskem orodju. Vsak občan in tujec je brez izjeme dolžan pomagati gasilem pri požaru. Vprego za prevoz orodja na požarišče je dolžan dati vsak občan na razpolago. Vse se mora pokoriti uredbam župana, ki mora skrbeti za red na požarišču in pomoč pri gašenju. Ako se dožene krivda hišnega posestnika, nosi po členu 51. on sam vse stroške na uporabi materiala, dovoza in odvoza gasilskega orodja. Nevarna dejanja kaznuje občina z globami ali v primeru neizterljivosti z zaporom do 14 dni. Enako se kaznujejo vsi oni, ki na požarišču motijo ali ovirajo delo in se ne odstranijo na poziv uradnih organov ali pa se protivijo tem uredbam in nočejo izvršiti naloženega jim dela. Zadnji se kaznujejo z globo od 5 do 300 Din ali pa z zaporom 1—7 dni. Kazen jih pa ne oprošča od izvršitve. Pravomočne kazenske obsodbe izvršuje župan; pritožbe proti kazni so dopustne na sresko načelstvo.

To bi bile najvažnejše točke požarno policijskega reda za gasilstvo. Važno je, da gasilstvo te določbe in uredbe dobro pozna, da mu je s tem vsaj nekoliko lažje delo v prid svojemu bližnjemu.

Nevarnosti električnega toka

(Konec.)

Električne poškodbe, v kolikor se dogode na poedinih delih telesa, se izlečijo, ako ne vsaj znatno poboljšajo. Čestokrat se dogode slučajji, da ponesrečenec umre, ako se niso pravilno izvajali rešilni poizkusi. V mnogih primerih se lahko dogodi, da se tok prej prekine, preden smo ponesrečenca, ki še visi na žici, zavarovali proti padcu, kajti čim je tok prekinjen, pade ponesrečenec na tla ter je tako nastopila smrt vsled padca. Mnogokrat se tudi pozabi na umetno dihanje.

Prvi nasvet reševanja pri električnih nesrečah je, da se ponesrečenca odstrani od stika s tokom.

1. Odstranjenje ponesrečenca potom izolirnih kaveljnov in izoliranih rokavic. To so kaveljni, ki so izdelani iz železnega in lesenega materiala ter izolirani proti električnemu toku. S tem se lahko ponesrečenca odtrga od žice kljub temu, da ga drži tako imenovani mišičji krč. Na vsak način se mora obleči gumijaste rokavice.

2. Spoj zemlje po verigi za kratek stik. Kajti tok si išče vedno najkrajšo in najenostavnejšo pot. Lahko se ponesrečenca reši tudi na ta način, ako se vod zveže po žici z zemljo, a to skozi verigo za kratek stik, katero se zakoplje prilično globoko v zemljo. Tako je ta del voda, na katerem visi ponesrečenec, brez toka.

3. S prerezanjem voda s škarjami, ki so proti toku izolirane; obleči gumijaste rokavice.

4. Isto se lahko izvrši s kombiniranimi kleščami, ali brezpogojno je treba imeti na roki gumijaste rokavice.

5. Naprave za umetno dihanje. Takoj ko je ponesrečenec obvarovan električnega toka, se mora pričeti z umetnim dihanjem. Prvi začetek je ta, da se poskuša s čopičem za grlo ščegetati ponesrečenca v grlu ter da se s tem povzroči dihanje, druga možnost, da se eventualno iz grla odstrani iz pljuč prihajajoča sluz s čopičem.

6. Izvleči jezik s posebno napravo za izvlečenje jezika. Jezik se mora s to napravo izvleči in ga držati izven ust, kajti pri vseh na ta način ponesrečenih se skrči jezik in zapre grlo, kar prepreči dovod zraka.

Kako se mora izvesti umetno dihanje? Najbolje je, da ponesrečenca položimo na mizo. Na njej lahko izvede reševalec brez velikih naporov umetno dihanje. Tempo premikanja rok naj bo 15 do 16krat v minuti. Zakaj je miza za umetno dihanje bolj pripravna kakor pa zemlja? Umetno dihanje na zemlji je za reševalca mnogo težje, kakor pa ako leži ponesrečenec na mizi. Reševalec mora klečati, pa se vsled tega mnogo hitreje utruji in umetno dihanje postaja slabše. Glava ponesrečenca ne sme viseti.

Primeri slabo nameščenih vodov električne razsvetljave, ki so bili povzročitelji požarov:

1. Slabo in proti predpisom nameščen vod v prostoru za pogon manjših gospodarskih strojev je bil vzrok požara v tem prostoru.

2. Vod proti predpisom, t. j. 5 vodov v 11 mm široki Bergmanovi cevi.

3. Pregoreli oklop kabla je bil vzrok požara.

4. Nepremišljena in protipredpisna uporaba telefonske žice za vod visoke napetosti.

5. Iz hleva napeljani vod v senik. Vod je imel pomanjkljivo izolacijo.

6. Protipredpisna za ogenj in življenje nevarna naprava za razdelitev električnega voda.

7. Vod nameščen skozi podstrešje.

8. Proti predpisom nameščene varovalke in slabi vložki (patrone).

9. Pregorele Bergmanove cevi.

10. Protipredpisno nameščen vod 500 voltov v neki šupi.

11. " " " v hlevu.

12. " " " " tvornici.

13. " " " " stanovanju.

14. " " " " šupi, pokriti s slamo.

Kadar je vod popolnoma v redu, se lahko dogodi nesreča v teh slučajih:

1. Kadar se nekdo istočasno dotakne z rokama obeh žic, v katerih struji tok.

2. Kadar se človek dotakne samo ene žice, v katero struji tok.

3. Ni potrebno se neposredno dotakniti žice z roko, dovolj je, ako se dotakne žice s kakim metalnim predmetom.

4. Isti slučaj nastopi, ako bi n. pr. iz gas. brizgalke brizgal vodo na žico, v kateri se nahaja električni tok. To je posebno važno za gasilce. Ako se nahaja v bližini požarišča električni vod, se mora takoj obvestiti elektr. centralo, da izklopi tok. V mestih, kjer so električne centrale, mora splošno pri vsakem požaru prisostvovati organ električne centrale.

5. Nevarno je dotikati se transformatorjev.

6. Nevarno je dotikati se odvodnih žic strel vodov, katerih svrha je, da celokupno mrežo električne naprave zavaruje proti udarcu atmosferske elektrike.

7. Nevarno je dotikati se telefonskih in brzojavnih žic.

8. Nevarno je dotikati se drogov električnih žicovodov, a osebno, ako so vlažni ali metalni (železni).

Po navedenem je potrebno vedeti, kaj bomo storili, ako dobimo električni udarec:

V prvi vrsti moramo skrbeti, da se rešimo dotika z električnim vodom, ali to je večkrat onemogočeno, ker navadno dobi človek v takih trenutkih krče in se tako ne more osvoboditi. Ali ako je tudi kdo drugi poleg njega, ne more ponesrečenca takoj rešiti, ker nima pri sebi sredstev, da bi osvobodil ponesrečenca, ne da bi se sam izpostavil nevarnosti. V takih primerih je najboljšo vzeti kake suhe krpe; z njimi oviti roke in tako ponesrečenca odstraniti. V drugi vrsti je potrebno, da se ponesrečencu da takoj zdravniško pomoč.

Ako ni zdravnika, moramo izvršiti sledeče:

1. Najprvo odstrani ponesrečencu vse one dele, ki ga stiskajo (obleko, čevlje, ovrtnik itd.).

2. Izvleči jezik in ga drži zunaj (roko oviti z robcem!).

3. Prepričati se moramo, ali ponesrečenec še sploh diha. Ako slabo diha, mu polagaj na čelo obkladke. Glavo mu namestimo na nekoliko višje mesto, to je pod vrat mu stavimo ovoj tako, da je vrat višji, a glava visi. Ako smo dognali, da je ponesrečenec prestal dihati, tedaj je treba, da napravimo iz česar koli blazino in to namestimo pod vrat, da glava malo visi. Ko smo to izvršili, je treba dovesti ponesrečenca do zopetnega dihanja potom umetnega dihanja.

To so glavna navodila, kar potrebujejo gasilci v takih primerih. Ni dvoma, da se bodo tovariši gasilci zanimali še nadalje ter v svrhu boljše izobrazbe čitali razne članke v kakem strokovnem glasilu.

Priporočljivo je, da si posebno v mestih nabavijo omarico »Revitator«, kombinirano po nasvetih svetovnega znanstvenika za nesreče električnega toka prof. Jelenika — Dunaj. V tej omari se nahajajo:

1. Dva izolirana kaveljna, da se lahko odstrani ponesrečenca.
2. Veriga za spoj z zemljo. Konica se dobro zabije v zemljo, a veriga se vrže čez električno žico.
3. Izolirane škarje za rezanje električnega voda.
4. Izolirne kombinirane klešče za rezanje električnega voda.
5. Gumaste rokavice.
6. Par izolirnih čevljev za zaščito reševalca pri delu s tokom.
7. Zaščitna očala proti veliki svetlobi.

Nadalje je v tej omari predpis, kako se postopa pri umetnem dihanju, a poleg tega še to:

1. En par manšet, ki se namestijo na roko ponesrečenca in to na prigrabit roke, a v zanke se vtaknejo prsti reševalca ter tako začne z delom za umetno dihanje.
2. Odpiralec za usta, ki ima to nalogo, da drži usta odprta.
3. Leseni čep, katerega se vstavi v usta, da se ponesrečencu odprejo čeljusti.
4. Potegač za jezik, katerega svrha je, da prime jezik in ga izvleče.
5. Držalo za jezik, ki ima svrhu, da jezik drži izven ust.
6. Komad krpe za frotiranje.
7. Čopič za ščegetanje grla in za izločevanje slin.
8. Ščetka za masažo.
9. Škarje za rezanje obleke in čevljev.
10. Steklenica olja, tuba bor-vazelina, ovoj za rane in 5 navadnih ovojev.

Priporočljivo je tudi, da se nabavi gumasto ploščo, ca 34 cm², da na njej stojimo pri reševanju.

Josip Mravljak:

Brizgač

Često slišimo, da se v debati med ambicioznimi gasilci sproži vprašanje, kateri oddelek v gasilski četi je najvažnejši. Vsak seveda zagovarja svoj oddelek, češ, ako brizgalna ne deluje točno, kaj nam potem pomagajo cevi, kaj morejo storiti plezalci? Ali, ako so cevi za nič, tudi dobra brizgalna nič ne izda, ali, če plezalci nimajo primernih lestev in priprav, tudi brizgalna in cevi ne pomagajo nič itd. Takšna debata je seveda brezplodna, ker je vseh mož enakovreden in če ne dela vsak pravilno, je uspešna gasilska akcija onemogočena.

V nastopnem se hočemo seznaniti z važno panogo gasilne akcije, to je z delom brizgača. Brizgač je oni gasilec, ki drži v rokah ročnik in z njim rokuje. Od njega zavisi, ali se bo doseglo to, kar se je v danem primeru sploh moglo pričakovati; on lahko s pravilnim napadom reši situacijo, on pa tudi z nepravilnim ravnanjem more povzročiti mnogo nepotrebne škode.

In ker se lahko zgodi, da mora delati z ročnikom pri ognju danes ta plezalec, jutri pa drugi, je nujno potrebno, da se razumejo na pravilno delo z njim vsi plezalci; vsakega izmed njih lahko zadene, da je pri požaru prvi na mestu in mora potem prevzeti ročnik in tudi z njim pravilno ravnati.

Poudarjamo pa, da je v o d s t v o napada v v s a k e m primeru stvar vodnika plezalcev, oziroma njegovega namestnika, tako glede mesta, kamor postavi brizgača, kakor glede porabe vode, pa tudi, da prepreči škodo vsled preobilne vode.

Znano je, da prepilch oziroma zračni tok najbolj pospešuje in razvnela ogenj. Zato se mora pri gašenju delati na to, da se čim bolj onemogoči dostop zraka. Male požare bomo zato lahko pogasili, oziroma udušili tudi s tem, da ogenj pokrijemo z mokrimi cunjami ali odejami, s peskom, z gnjoem in s sličnim.

Naše običajno gasilno sredstvo, voda, ima v gotovem oziru tudi lastnost, da ogenj pokrije in ga loči od zraka, kar se zgodi s tem, da se tvori vodna para. Voda pa ima še drugo odlično lastnost, namreč, da ohladi goreče telo in tako onemogoča gorenje.

Če pa vržemo le malo količino vode v velik, vroč plamen, voda ognja ne bo ohladila ali pogasila, temveč se bo razkrojila v svoje elemente, kisik in vodik, in bo s tem ognju še prinesla nove hrane. To bi se zgodilo n. pr., če bi brizgač brizgal v plamen iz prevelike oddaljenosti, ali pa če bi nameril curek od spodaj v loku na ogenj, tako da bi padal (curek) namesto z močjo in zgoščen na plamen, razpršen. Najhitreje hladi voda in gasi, če prileti s polno močjo in v vodoravnem curku naravnost na žarišče.

(Dalje prih.)

Dopisi

Prostovoljna gasilska četa v Ormožu obhaja letos 50 letnico svojega obstoja. Svečano bo proslavila svoj jubilej v dneh 4. in 5. julija, ki bo vezan z delnim zajedniškim gasilskim kongresom v Ormožu. Priprave so že sedaj v polnem teku, da bo ta gasilski praznik čim veličastnejši. Program proslave bo v kratkem objavljen.

Tovariške čete, osobito one v področju bivše mariborske oblasti, prosimo, da v teh dneh ne prirejajo nobenih prireditev.

St. Vid pri Stični. Prostovoljna gasilska četa v St. Vidu pri Stični proslavi 7. junija t. l. 50 letnico obstoja. Petdesetletnico bomo proslavili kolikor mogoče slovesno. Na predvečer 6. junija bo obhod po vasi in nato podoknica predsedniku čete in predsedniku občine. Drugi dan sprejem gostov pri jutranjih vlakih in nato pohod v St. Vid, kjer bo po prihodu pred gasilskim domom v St. Vidu pozdravni govor, ob deveti uri bo sv. maša v farni cerkvi, po maši poklonitev umrlim članom na pokopališču, nato odkritje spominske plošče umrlim trem načelnikom čete in govori. Popoldne ob tretji uri prijateljska zabava na veseličnem prostoru, kjer bo tudi tombola z lepimi dobitki. Vsa proslava je združena z župnim izletom.

Tovariške čete vljudno vabimo, da se naše proslave v čim večjem številu udeležijo. Podrobna navodila bomo še izdali. Pridite pogledat naš St. Vid, ki se ponaša z lepim gasilskim domom in tudi drugače je naš St. Vid gostoljuben.

Tovariši gasilci, 7. junija na svidenje!

Varčevanje ni nikak abstrakten pojem, temveč poseben način gospodarjenja, ni osebna zadeva posameznika, ampak vedno bolj se kaže vez med njim in splošnim napredkom narodnega gospodarstva. Varčevanje dobiva socialen pomen, ker nima od njega koristi le varčevalec, ampak celokupno narodno gospodarstvo. Vsak posamezen varčevalec soustvarja kapital, ki ga potrebujemo za ustvarjanje novih dobrin s produktivnimi investicijami, za dvig kmetijstva, obrti, industrije in trgovine. Od razmaha domačega gospodarstva, od porasta domačega kapitala pa ima v prvi vrsti korist narod, posamezni član naroda, ki si je kapital ustvaril. Ne pomaga gonja proti tujemu kapitalu, dokler nimamo svojega lastnega.

Varčevanje samo pa še ni vse. Res je predpogoj štednje, da se ne troši nesmotreno in po nepotrebnem. Ni pa to edini pogoj. Dobre in vrednote, ki so ostale nepotrošene, se morajo v prid splošnosti razumno izkoristiti. S tem pa je tudi že povedano, da ne hrani oni, ki doma denar tezavirajo. Ravno to tezaviranje denarja je eden glavnih faktorjev, ki so povzročili današnje pomanjkanje gotovine. Vzrok naše gospodarske krize ni toliko zunanji, kakor predvsem notranji in ena glavnih težav obstoji v tem, da denarna sredstva niso osredotočena v denarnih zavodih. Če odstranimo ta vzrok, denarno krizo, bo sam od sebe odpadel velik del gospodarskih težav. Le če se denar redno steka in odteka v denarnih zavodih, lahko ti regulirajo gospodarsko življenje, dvigajo s tem življenjski standart, dvigajo dohodke posameznikov in zbirajo prihranke — kapital.

Konrad Rosenbauer & drug

**tovarna gasil-
skega orodja**

C e l j e

priporoča prvovrstne najmodernejše
motorne brizgalne

od 5 do 90 KS, 300 do 2500 litrov vode
na minuto in 30 atmosfer, prenosne
dvo- in štirikolesne.

Avtomobilske brizgalne
vseh vrst.

Avtomobile s tanki
za škropljenje cest in gašenje ognja.

Avtomobile in vozove za moštvo.

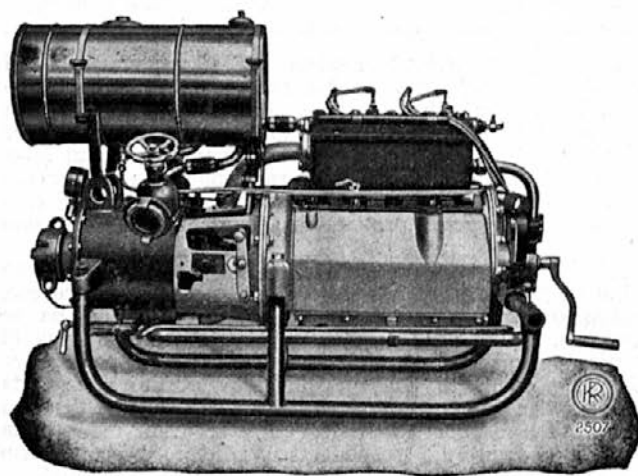
Kletne sesaljke.

Posebne sesaljke,
ki dvigajo vodo iz globine.

Cevi konopljene
običajne in gumirane. Tovarniško vezanje istih.

Lestve
vseh vrst. Za osebno opremo čelade, pasove, piščalke itd.

Plinske maske.
Spojke, predhodnike, različne ročnike in ustnike, razdelnice.
Vsa izdelava najnovejšega sistema.
Ponudbe in pojasnila, kakor poset so vsak čas na razpolago.
Cene solidne.

Dvocilindrska
motorna brizgalnica,
model 1929, 18/20 HP.,
pritisk do 16 atmosfer.
Hladilnik novega siste-
ma, ogrevanje črpalke
s toplo čisto vodo.